

1. ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΟΥΝ ΞΑΝΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 10/08/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 10/08/2024

Σελίδα: 1

1. ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΟΥΝ ΞΑΝΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 10/08/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 10/08/2024

Σελίδα: 21

ΙΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΜΑΡΑ

Θα μπορούσαν να το κάνουν ξανά;

Οι Τουρκικές Ενοπλες Δυνάμεις πενήντα χρόνια μετά

Η εισβολή των Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων (ΤΕΔ) στην Κύπρο το 1974, παρά τις επιχειρησιακές αδυναμίες της, θεωρείται μία από τις πλέον πετυχημένες αμφίβιες επιχειρήσεις της μεταπολεμικής περιόδου διεθνώς (βλ. ενδεικτικά, Edward J. Erickson και Mesut Uyar, Phase Line Attila - The Amphibious campaign for Cyprus, Marine Corps University Press, 2020). Ως πολεμική επιχείρηση, η εισβολή αποτέλεσε τόσο την κορύφωση όσο και το κυρίαρχο κίνητρο του τότε εκσυγχρονισμού των ΤΕΔ. Όταν διαπίστωσαν οι τούρκοι αξιωματικοί ήδη από τις απαρχές της δεκαετίας του 1960 ότι δεν είναι ικανοί να επέμβουν στρατιωτικά στην Κύπρο, δημιούργησαν τις επίλεκτες μονάδες, απέκτησαν τον απαραίτητο εξοπλισμό, επωφελήθηκαν από την επιχειρησιακή τεχνογνωσία του ΝΑΤΟ, ώστε να μπορέσουν να διεξαγάγουν το πολύπλοκο και ριψοκίνδυνο εγχείρημα της εισβολής στην Κύπρο. Αυτή η συστηματική προσπάθεια επωφελήθηκε όμως από ένα αρκούτως συνεκτικό σώμα ανώτατων αξιωματικών, υπό την ηγεσία ενός θεσμικά ενισχυμένου Αρχηγού και Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων, που προέκυψε μετά το πραξικόπημα κατά του Μεντρές το 1960. Αυτό το σύστημα αυτοδιοίκησης των ΤΕΔ καταργήθηκε ύστερα από το αποτυχημένο

πραξικόπημα του 2016. Εκτοτε ο πρόεδρος Ερντογάν «στεγανοποίησε» το καθεστώς του από ένα νέο πραξικόπημα («coup proofing» στη διεθνή βιβλιογραφία) αποκτώντας την ηγεμονία έναντι των ΤΕΔ. Το ερώτημα που τίθεται λοιπόν είναι αν αυτή η ηγεμονία έχει επηρεάσει αρνητικά την αποτελεσματικότητα των ΤΕΔ και την ικανότητά τους να ανταπευχθούν με τις Ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις. Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα, με βάση ότι γνωρίζουμε και τα αναλυτικά εργαλεία της διεθνούς βιβλιογραφίας, είναι κυρίως καταφατική.

Οι εκτεταμένες εκκαθαρίσεις των ανώτα-

των αξιωματικών, και οι μετέπειτα επιλογές της στρατιωτικής ιεραρχίας με κριτήριο όχι την ικανότητα αλλά τη νομιμοφροσύνη προς το καθεστώς Ερντογάν, έχουν αποδυναμώσει την ικανότητα των ΤΕΔ να εκσυγχρονιστούν σε μια περίοδο επαναστατικών αλλαγών, σε διεθνές επίπεδο, στη διεξαγωγή των πολεμικών επιχειρήσεων.

Σχετικώς, οι εκκαθαρίσεις εστίαστηκαν, λόγω της δυσπιστίας Ερντογάν προς τον αμερικανικό παράγοντα, στους φιλονατοϊκούς αξιωματικούς, δηλαδή τους πλέον τεχνοκρατικά και επιχειρησιακά άξιους. Επιπροσθέτως, λόγω της εμπλοκής της

Τουρκικής Πολεμικής Αεροπορίας (ΤΠΑ) στο πραξικόπημα του 2016, η ΤΠΑ υπέστη τον συνδυασμό εκκαθαρίσεων έμπειρων αεροπόρων, η συσσωρευμένη πείρα των οποίων δεν έχει ακόμη αναπληρωθεί, και τη γνωστή σε όλους μας τεχνολογική υστέρηση (καθυστέρηση αναβάθμισης των F16, αποβολή από το πρόγραμμα F35).

Δύο άλλες, από τις πολλές αρνητικές συνέπειες της «στεγανοποίησης» Ερντογάν είναι ο πολιτικός έλεγχος όλων των στρατιωτικών σχολών, με κριτήριο την εμπέδωση στο σώμα των αξιωματικών της νομιμοφροσύνης στο καθεστώς Ερντογάν και η ανάθεση στη ΜΙΤ του ρόλου της παρακολούθησης των αξιωματικών των ΤΕΔ.

Καταλήγοντας, σε αντίθεση με το 1974, στις σημερινές ΤΕΔ κυριαρχούν η αναξιοκρατία και η ιεράρχηση όχι της επίτευξης μιας μειζονος στρατιωτικής αποστολής αλλά της νομιμοφροσύνης προς την πολιτική ηγεσία. Το μόνο αναπάντητο ερώτημα, λαμβανομένων υπόψη των γεωπολιτικών φιλοδοξιών του προέδρου Ερντογάν και ιδίως του δόγματός της Γαλάζιας Πατρίδας, είναι αν ο ίδιος έχει αντιληφθεί πόσο έχει αποδυναμώσει τις ΤΕΔ και άρα την ικανότητά τους να ανταπευχθούν με τις Ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις.

Το άρθρο βασίζεται στο κείμενο πολιτικής του **ENANEMET** «Erdogan's coup proofing: why should Greece care?»